

- relativní důraz na učení se obsahu, didaktické znalosti obsahu a obecné pedagogické znalosti, stejně jako praktické zkušenosti s výukou v praxi (měřeno pomocí PKU, které program poskytuje);
- pocit připravenosti pro různé úkoly spojené s profesí učitele, jako je např. výuka obsahu, řízení třídy, přizpůsobení se heterogenitě žáků a efektivní uspokojování jejich individuálních vzdělávacích potřeb;
- učitelství jako celoživotní kariéra (může být vnímána také jako závislá proměnná).

2.7 Téma: Spokojenost učitelů v profesi a motivace

Úvod

TALIS 2018 kombinuje téma „spokojenost učitele v profesi“ s motivací (jako aspektem „teacher affect“). *Pracovní spokojenost* znamená pocit naplnění a satisfakce, které učitel zažívá ve své práci učitele (Locke, 1969). *Motivace učitele* znamená extrinšitní a intrinšitní faktory, které ovlivňují lidi k tomu, aby se stali učiteli (Watt & Richardson, 2008). TALIS 2018 se snaží dosáhnout následujícího:

- znovu využít a vylepšit indikátory celkové pracovní spokojenosti a vnímání hodnoty učitelé profese samotnými učiteli;
- získat nové informace o pohledu učitelů na faktory, které by zvýšily jejich pracovní spokojenost a společenské vnímání jejich profese;
- vylepšit existující způsob sběru informací o opouštění profese učiteli;
- zlepšit otázky TALIS o celkové spokojenosti učitelů a jejich stresu.

Během vývoje nástroje TALIS 2018 byly zvažovány přínosy přesunu položek o motivaci učitelů ze sekce počátečního vzdělávání učitelů v učitelském dotazníku do sekce o spokojenosti učitelů s jejich prací. Podobně jako pracovní spokojenost, ale na rozdíl od počátečního vzdělávání učitelů není motivace statická a může se lišit v závislosti na prostředí pro vyučování, a tedy i na prostředí pro učení žáků.

Učitelský dotazník PISA obsahuje identické položky o pracovní spokojenosti učitelů, což umožňuje triangulaci dat PISA a TALIS. Na rozdíl od studie PISA poskytuje TALIS příležitosti k analýzám a srovnávání pracovní spokojenosti na úrovni učitele v souvislosti se školním klimatem, vyučovacími postupy, vedením a vztahy s jednotlivými aktéry. Navíc pak otázky TALIS ředitelům ohledně jejich spokojenosti s prací mohou být vztaženy k otázkám týkajícím se vedení.

Teoretická východiska

Výzkumy prováděné Buttem et al. (2005), Crossmanem a Harrisovou (2006) a Dinhamem a Scottovou (1998) ukazují, že učitelé jsou obecně spokojeni s aspekty své práce, které se týkají přímo jejich vyučování (například pracovní úkoly, profesní růst), ale nespokojeni bývají s aspekty týkajícími se jiných aspektů výkonu jejich práce (např. pracovní podmínky, stres, mezilidské vztahy, plat). Tento mix spokojenosti a nespokojenosti vytváří napětí v rámci konceptu „vliv na učitele“, které má více implikací pro vyučování a učení žáků.

Spokojenost učitele s prací má pozitivní dopad na učitele, školy a žáky. Výzkumy ukazují pozitivní vztah mezi pracovní spokojeností a výkonem učitele (Lortie, 1975; Renzulli, Parrott, & Beattie, 2011). Pracovní spokojenost také hraje klíčovou roli pro postoje učitelů, jeho snažení a sebedůvěru v jejich každodenní práci s dětmi (Caprara et al., 2003; Klassen et al., 2009; Tschannen-Moran & Woolfolk Hoy, 2007). Zkoumání pracovní spokojenosti učitelů je